

Teresa Paszkowska

Maryja pierwsza Konsekrowana

Salvatoris Mater 17/1/4, 11-28

2015

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Instrukcja *Rozpocząć na nowo od Chrystusa* (19 V 2002) kończy się sugestią formacyjną: *Patrzmy na Maryję, Matkę i Mistrzynię każdego z nas. Ona, pierwsza Konsekrowana, żyła pełnią miłości. Żarliwa duchem, służyła Panu; radosna w nadziei, mocna w przeciwnościach, wytrwała w modlitwie; troszcząca się o potrzeby braci (por. Rz 12, 11-13). W Niej odzwierciedlają się i odnawiają wszystkie aspekty Ewangelii, wszystkie charyzmaty życia konsekrowanego. Wspiera nas w codziennym zaangażowaniu, sprawiając, że staje się ono wspaniałym świadectwem miłości, według zachęty św. Pawła: «abyście postępowali w sposób godny powołania, jakim zostaliście wezwani» (Ef 4, 1)¹.*

Kongregacja Instytutów Życia Konsekrowanego i Stowarzyszeń Życia Apostolskiego wskazuje więc na Maryję jako szczególnie *exemplum* konsekracji życia, adekwatne do wszystkich powołań złączonych z różnorodnymi charyzmatami. Duch Święty wzbudzał różne formy życia konsekrowanego w dziejach Kościoła, również w obecnych czasach nadaje im nowe kształty, eksponując żywotność tego powołania w Kościele. Objawia zarazem, że jego siła tkwi nie w ilości, ale w *jakości życia* poszczególnych osób i instytutów.

Duch Święty niezmiennie ukierunkowuje Kościół *ad fontem*, w bliskości którego odczytywanie sensu tej formy życia staje się łatwiejsze i bliższe pełnej prawdy o jego istocie i misji. Można wręcz postawić tezę, że każda próba źródłowego odczytania istoty konsekracji życia musi przyjąć odniesienie do Osoby Syna, *którego Ojciec poświęcił i posłał na świat* (por. J 10, 36; greco. *hēgiasen kai apesteilen* – można też oddać jako: *uświęcił i wysłał*).

Niewątpliwie Maryja pozostaje najdoskonalszym – jednoznacznym i trwałym – drogowskazem w tym względzie. Jej osobista konsekracja wskazuje wprost na relację osoby ludzkiej do Osoby Syna Bożego, a przez Niego do Ojca i Ducha Świętego. *Casus* konsekracji Maryi przymusza wręcz do uwzględnienia Osoby Syna w kontekście konsekracji, zawsze gdy na sposób teologiczny odsłaniamy jej sens i usiłujemy opisać posłannictwo osób konsekrowanych.

Teresa Paszkowska SNMPN

Maryja pierwsza Konsekrowana

SALVATORIS MATER
17(2015) nr 1-4, 11-28

¹ KONGREGACJA INSTYTUTÓW ŻYCIA KONSEKROWANEGO I STOWARZYSZEŃ ŻYCIA APOSTOLSKIEGO, Instrukcja *Rozpocząć na nowo od Chrystusa* (19 V 2002), 46.

Zakładając, że misterium konsekracji osób² można sprowadzić do trzech – stanowiących zarazem etapy życia osoby konsekrowanej – zasadniczych aspektów: powołania, ofiarowania się Bogu oraz uświęcenia (przemienienia) życia, zastosujemy je do niniejszej refleksji.

1. Powołanie (wybranie) Maryi

Adhortacja *Vita consecrata* eksponuje w świadomości osób konsekrowanych prawdę, że Maryja jest *wzniosłym przykładem doskonałej konsekracji, wyrażającej się pełną przynależnością do Boga i całkowitym oddaniem się Jemu*³. Odwołuje się przy tym – argumentując takie stanowisko – do poszczególnych wymiarów Jej konsekracji. Wskazuje zwłaszcza na fakt, że została Ona „wybrana przez Pana”, co *przypomina osobom konsekrowanym o pierwszeństwie Bożej inicjatywy*⁴.

Ta tajemnicza inicjatywa wpisuje się równocześnie w odwieczny zamysł Boga i w prenatalny – ściślej: w poprzedzający poczęcie – etap życia osoby, przewidzianej do konsekracji (por. Ef 1, 4-6). Sobór Watykański II, *wychodząc od słowa Bożego, od tekstów tradycji patrystycznej i liturgicznej, jak też od bogatej refleksji teologicznej i duchowej*⁵, odczytał tajemnicę Maryi na nowo w całym Jej pięknie i specyfice, ukazując wiernym jako ściśle włączoną w tajemnicę chrześcijańskiej wiary.

Zanim jednak spojrzy się na Maryję od strony Jej postawy wiary, konieczne jest odniesienie do tajemnicy, jaka wiąże się z Jej poczęciem wolnym od jakiegokolwiek skażenia grzechem. Wydaje się wręcz, że wiara Maryi została wystawiona na próbę (test) w momencie, gdy anioł Pański wypowiedział tę prawdę o Niej podczas Zwiastowania. Ewangelista odnotował „zmieszanie się” Maryi⁶ wobec słów inicjujących dia-

² Por. T. PASZKOWSKA, *Misterium konsekracji osób w perspektywie duchowości Soboru Watykańskiego II*, Wydawnictwo KUL, Lublin 2005.

³ VC 28.

⁴ TAMŻE.

⁵ Przemówienie Ojca Świętego Benedykta XVI do uczestników XXIII Międzynarodowego Kongresu Mariologiczno-Maryjnego, nt. *Mariologia od Soboru Watykańskiego II. Recepcja, bilans i perspektywy*; Castel Gandolfo, 8 września 2012 roku, cyt. za: http://ptm.rel.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=126:ojciec-swiety-benedykt-xvi-do-mariologow&catid=17&Itemid=108 [odczyt 31 X 2015].

⁶ *W momencie, gdy słucha słów anioła, ogarnia ją zmieszanie [...], ale nie jest to strach przed tym, czego Bóg może zażądać. Maryja rozważa i zastanawia się nad znaczeniem pozdrowienia (por. Łk 1, 29). Występujące w Ewangelii greckie słowo, odnoszące się do tego «rozważania», dielogizeto, nasuwa na myśl rdzeń słowa «dialog». Oznacza to, że Maryja nawiązuje wewnętrzny dialog ze słowem Bożym, które zostało Jej przekazane, nie podchodzi do niego powierzchownie, ale zastanawia się,*

log: *pełna łaski, Pan z Tobą* (por. Łk 1, 28-29). Nie wyraża ono oporu wobec słów, ale postawę pokory, która skutkuje rozważaniem, *co miałoby znaczyć* takie wyrażenie w odniesieniu do Jej osoby. Uspokajające dopowiedzenie zwiastuna, *że znalazła łaskę u Boga* (Łk 1, 30) – przy podwojonym wyeksponowaniu faktu – zmierza konsekwentnie do odsłonięcia (*re-velatio*) prawdy, z powodu której zamysł Boga był tak łaskawy dla Niej.

Znamienny wydaje się w niniejszym kontekście porządek dialogu Posłańca z Powołaną: od Zwiastowania Jej uprzednich uposażeń Bożych (pełnia łaski) do wprowadzenia w odsłonę zadania, które „teraz” będzie Jej powierzone.

Inicjatywa Boga ujawnia się tym samym jako sięgająca „daleko wstecz” i zarazem „daleko naprzód”, podczas gdy od człowieka domaga się reakcji wpisanej w aktualny moment przynoszący Boże wezwanie (*vocatio*). Odwieczny zamysł Boga ujmuje w solidne ramy to *hic et nunc*, w których wybrzmiewa odpowiedź osoby ludzkiej na wezwanie jej przekazane.

Można sytuację Maryi w tej nazareńskiej scenie odczytać jako przywołanie do podjęcia tego, co było Bożą *tajemnicą od dawnych wieków ukrytą, teraz jednak ujawnioną* (por. Rz 16, 25-26). Powołanie jawi się zatem nie jako mgliste nawoływanie do intensywniejszej relacji z Bogiem, lecz jako „test na gotowość” do realnego zaangażowania w Jego sprawę. Test ten odnosi się do stanu osoby (stanu jej ducha) bardziej niż do samego zadania wpisanego w ten kontekst dialogu i stanowiącego bezpośredni jego powód. Wydaje się, że można wręcz przyjąć stwierdzenie, iż bada on „myśli i uczucia”, jakie kryje w sobie osoba w odniesieniu do Boga. Jeśli adhortacja *Vita consecrata* akcentuje, że Bóg w sercach tych, których powołuje (mężczyzn i kobiet), kształtuje za pośrednictwem Ducha *myśli i uczucia Syna*⁷, to w osobie Maryi z Nazaretu znalazł je w postaci najdoskonalszej, w pełni dojrzałej. Krótka perykopa ewangeliczna o Zwiastowaniu, pozbawiona analitycznych odniesień do procesów zachodzących we wnętrzu Maryi podczas dialogu z aniołem, ujawnia Jej postawę w formie skonkretyzowanej decyzji: *Jestem służebnicą Pańską, niech Mi się stanie według twego słowa!* (por. Łk 1, 38).

pozwala mu przeniknąć do swego umysłu i serca, by zrozumieć, czego Pan od Niej oczekuje, sens zwiastowania. BENEDYKT XVI, *Milcząca siła, która zwycięża hałaśliwe moce* (Audiencja generalna, 19 XII 2012), „L'Osservatore Romano” 34(2013) nr 2, 42-44.

⁷ VC 66.

Przyzwalając na realizację Bożych zamysłów – obejmujących Wciele-
nie Syna – we własnym życiu, Maryja *jawi się jako wzór przyjęcia łaski
przez człowieka*⁸. Jej reakcja na tę *euangelion* przyniesioną przez anioła
potwierdza ugruntowaną, dojrzałą postawę wiary-nadziei-miłości wobec
Tego, który Ją ogarnął swą łaską uprzedzającą-aktualną-przyszłą. W tak
złożonej wielowarstwowo postawie wyraża się Jej pojmowanie Bożych
zamyśleń (rozum), zgoda na włączenie w ten plan (wola) oraz gotowość
na wszystko, co wiąże się z jego realizacją (miłość). Maryja nie przeja-
wia tu żadnych zachowań asekuracyjnych, nie podejmuje zbytnych do-
ciekań, nie czyni zastrzeżeń wobec tego, co nieznanne.

Prezentuje swą pełną gotowość (*nunc*), do której dołączy wytrwałość
(*semper*). W tym znaczeniu należy uznać Maryję za pierwszą w pełni ze-
wangelizowaną osobę ludzką, która nie tylko nowego orędzia słucha i je
rozważa, ale też w pełni (niczego nie uroniwszy) przyjmuje i podejmuje
całą sobą. Objawia tym samym, że oddanie się Bogu i wypełnienie swe-
go życia Ewangelią – to zasadniczo jeden integralny akt osoby.

2. Poświęcenie (oddanie się) Maryi

Maryja, czyniąc pożytek z *pełni łaski*, zadeklarowała gotowość zwią-
zania swego życia z tajemnicą, którą Jej zwiastowano jako nowinę: *Syn
Najwyższego ma być poczęty i zrodzony jako człowiek*. Okazała wobec
tej nowości wielką wiarę i wielką płynącą z miłości determinację, by
w nią się całkowicie zaangażować.

Jan Paweł II uznał, że *[n]igdy w dziejach człowieka od ludzkie-
go przyzwolenia nie zależało tak wiele, jak wówczas*⁹. KobiECE „tak”
(łac. *fiat*, hebr. *amen*) wychodzące z ust Maryi, trudno uznać jedynie za
ideał człowieczej odpowiedzi na Boże wezwanie. Ideał może trwale po-
zostawać potencjalną gotowością, podczas gdy w Maryi został on zwe-
ryfikowany „próbą życia”. Stąd E. Gambari podkreśla, że *bardziej niż
ideałem, Maryja jest żywą formą lub wzorem, w którym widzimy naj-
większe podobieństwo do Jezusa* (PC 25; VC 28)¹⁰.

Taką miarę odpowiedzi – wyrażającą gotowość oddania siebie, po-
święcenia się Bożym sprawom – Kościół wyznacza osobom konsekro-
wanym. Powinny mieć świadomość, że przez to powołanie Bóg wzywa

⁸ TAMŻE, 28.

⁹ List apostolski *Tertio millennio adveniente* (10 XI 1994), nr 2. Jan Paweł II powo-
luje się na: ŚW. BERNARD, *In Laudibus Virginis Matris, Homilia IV*, 8, w: *Opera
omnia*, Edit. Cisterc. 4 (1966), 53.

¹⁰ E. GAMBARI, *Życie zakonne po Soborze Watykańskim II*, przeł. J.E. Bielecki, Kraków
1998, 155.

do odpowiedzi w postaci całkowitego i wyłącznego oddania się Jemu¹¹, złożenia w ofierze wszystkiego – teraźniejszości i przyszłości – w Jego ręce¹². Totalny (*totaliter*) charakter tego poświęcenia się wymaga możliwości oglądu jakiegoś wzorca już w tym zakresie zrealizowanego, a więc kontemplacji życia Tej ewangelicznej *pierwszej uczennicy, która oddała się na służbę Bożego zamysłu, czyniąc dar z siebie samej*¹³ od Nazaretu po Jerozolimę, od doczesności po wieczność. W Jej przypadku ofiarowanie siebie zostało zintegrowane z postawą służby, co oznacza, iż stało się ideałem podjętym realnie. Siła wiary Maryi pozwoliła podjąć tę służbę, która wpisała się przede wszystkim w Jej *posługę* dziewictwa i macierzyństwa.

W zakresie dziewictwa oddała Bogu to, co cielesne, i to, co duchowe. Ciało oddaje Synowi Bożemu – nie znając pożycia z mężczyzną – jako „zacieniona Duchem Świętym” (por. Łk 1, 35; Mt 1, 20). Uczyniła to w konsekwencji postawy posłuszeństwa *niby nowa Ewa, [...] nie dawanemu wężowi, lecz wysłannikowi Boga okazała wiarę nieskażoną żadną wątpliwością*¹⁴. W ten sposób w Jej decyzji integrują się: Jej posłuszeństwo, dziewictwo i pełne zdanie się na Boga (ubóstwo).

W wymiarze macierzyństwa, które objęło Jej ciało, objawia się za ta duchowa płodność osoby, która ma ściśle odniesienie do relacji ze Słowem¹⁵. Osoby konsekrowane znajdą tu potwierdzenie, że nie jest potrzebna Bogu człowiecza *rezygnacja, lecz aktywna, żarliwa miłość. Z tego tworzywa Bóg może uformować wszystko, co tylko zechce. Należy też wprost powiedzieć, że bez tego tworzywa Bóg nie mógłby zrealizować wszystkiego, co zechce*¹⁶. Zewnętrzne zaangażowania i dokonania nie wyrażają istoty powołania do konsekracji, *wkład, jakiego Kościół oczekuje od życia konsekrowanego, dotyczy o wiele bardziej porządku bycia niż działania*¹⁷.

¹¹ Por. KONGREGACJA ZAKONÓW I INSTYTUTÓW ŚWIECKICH, Instrukcja *Essential elements in the Church's teaching on Religious Life as applied to Institutes dedicated to works of the apostolate* (31 V 1983), nr 5; cyt. za: VC 17.

¹² VC 17.

¹³ TAMŻE, 18.

¹⁴ LG 63.

¹⁵ *I rzeczywiście Kościół, rozważając Jej tajemniczą świętość, naśladowując miłość oraz wypełniając wiernie wolę Ojca, dzięki przyjmowanemu z wiarą słowu Bożemu sam także staje się matką: przez przepowiadanie bowiem i chrzest rodzi do nowego i nieśmiertelnego życia dzieci poczęte z Ducha Świętego i zrodzone z Boga.* LG 64.

¹⁶ H. URS VON BALTHASAR, *Życie oddane Bogu. Sens życia według rad ewangelicznych w dzisiejszych czasach*, „Znak” 219(1972) 1165, tł. A. Niklewicz. Tekst opublikowany wcześniej w „*Vie Consacrée*” (1971) nr 1.

¹⁷ BENEDYKT XVI, Posynodalna adhortacja apostołska *Sacramentum caritatis* o Eucharystii, źródle i szczycie życia i misji Kościoła (22 II 2007), 81.

W ten wewnętrzny porządek (bycia) wpisuje się trud i cierpienie, niezbędne dla odrodzenia ludzkości, obficie obecne w tajemnicy Wcielenia i Odkupienia.

Należy zauważyć, że Maryja prezentuje konsekrację, która – w odróżnieniu od powiązanej z Dwunastoma – jest przeżywana „w domu” poprzez całkowite oddanie Synowi i dziewicemu Józefowi, którego jest małżonką. Ofiarowała swe życie i miłość Synowi, który od Ojca pochodzi, a poczęty z Ducha Świętego wszedł w typowe ramy życia doczesnego. Towarzyszy Mu od poczęcia i zrodzenia, przez wychowanie i troskę, gdy dorósł, aż po krzyż, na którym „oddał ducha”.

Wyznacza w ten sposób model kobiecej konsekracji: dziewic, wdów, tercjarek, członkiń instytutów świeckich i niehabitowych zgromadzeń zakonnych (np. honorackich), które swe ofiarowanie się Bogu przeżywają w zwyczajnych okolicznościach domowych i środowiskowych. W tego typu poświęceniu się Bogu przestrzeń prywatna – a nie publiczna, związana z urzędem apostołskim – stanowi miejsce służby, przekraczającej jednak wymiar humanistyczny i społeczny. Maryja prezentuje żywe zaangażowanie w sprawy obejmujące prywatną sferę życia ludzkiego: w domu Elżbiety i Zachariasza (kontekst poczęcia dziecka oraz podeszłego wieku domowników), w domu weselnym w Kanie (kontekst przymierza małżeńskiego i młodych wchodzących w dorosłe życie), pod krzyżem na Golgocie (kontekst towarzyszenia Synowi aż do śmierci i przyjęcia odpowiedzialności za innego „syna”)¹⁸. W Jej prostych czynnościach i reakcjach kobiecych kryje się także aspekt wertykalny, Ona w nie wnosi swą tożsamość Służebnicy Pańskiej.

W tego typu poświęceniach istotny dynamizm wytryska z tego, co Maryja ujawnia w *Magnificat*: *Wielkie rzeczy uczynił mi Wszechmocny* (Łk 1, 49). Wewnętrznie przyjęte i poprawnie oszacowane *magnalia Dei* czynią człowieka zdolnym do wychwytywania potrzeb, w jakie obfitują przestrzenie codziennego życia i zaradzania im w oparciu o duchowe odniesienie do mocy Bożej. Gesty Maryi i Jej postawa są bardzo zwyczajne, jednak Jej pokora, aktywność wolna od egoizmu i pobożna motywacja – przyzywają moc Boga, otwierają na Jego działanie tych, którym służy. Liczne pokolenia zawierały Jej swe troski, gdyż jest to prawdziwie „Matka opatrnościowa i prosząca”¹⁹ za tymi, którzy przejawiają bezradność czy bezsilność, ale nie pozostają otwarci na łaskę.

¹⁸ Zob. więcej: T. Paszkowska, *Antropologiczne aspekty duchowości maryjnej*, „Salvatoris Mater” 12(2010) nr 1-2, 105-121.

¹⁹ Orędzie na XXIV Światowy Dzień Chorego 2016: *Zawierzmy się Jezusowi miłosierdnemu jak Maryja: „Zróbcie wszystko, cokolwiek wam powie”* (J 2,5), opublikowane z podpisem 15 września 2015 r.

Poświęcenie Maryi wpisało się w lata życia ukrytego Jezusa i okres Jego publicznej działalności, okazała się tu mistrzynią wierności i wytrwałej służby. Także wobec każdej osoby konsekrowanej pozostaje Ona *w bardzo szczególny sposób Matką*²⁰, wychowując powołanie i ugruntowując decyzję poświęcenia się, by mogła w pełni dojrzeć i owocować. Matczyna miłość wspiera wysiłki mające na celu *codziennie ofiarować życie dla Chrystusa, współpracując z Nim dla zbawienia świata*²¹.

W ludzkie dojrzewanie wpisuje się ból, wyrażający niszczenie „starego” wymiaru człowieczeństwa i progres „nowego”, który ma początek w łasce. *Odrodzenie w Duchu nie może nastąpić bez bólu narodzin, bez dziwnej mieszanki cierpienia i radości [...] Czasami cierpienie spowodowane jest ciężarem nowego życia, które wywiera na nas silny nacisk, kiedy dążymy do doskonałości, do której jesteśmy wezwani. To ból [...] pączka, który rozchyła się pod ciśnieniem zawartego w nim życia*²².

Adrienne von Speyr – w swej refleksji teologicznej – sytuuje czas i miejsce ukonstytuowania życia zakonnego pod krzyżem Chrystusa, przy którym stanęli Matka i umiłowany apostoł Jan. Uczeń wszedł tu z Maryją w szczególną relację – „stał się synem” – gdy Zbawiciel i Dawca nowego życia oddawał ducha Ojcu. Pierwszy owoc Jego Męki – *zanim jeszcze pojawi się wielki, powszechny wielkanocny owoc odkupienia i spowiedzi* – tkwi w tym, że ci dwoje (podkr. T.P.: dziewicza Matka i dziewiczy uczeń), *uczestnicząc pod krzyżem w cierpieniu Syna, zostają wprowadzeni w nową formę wspólnoty [...] pierwotnie miejscem stanu zakonnego jest krzyż [...]. Nowy stan w swoim Kościele Jezus buduje więc na Maryi i Janie*²³.

Każdy, kto własnym życiem zapragnie w pełni przyłączyć się do życia Jezusa, przymuszony będzie odnieść się do krzyża i do tej *bezwarunkowej wierności i niestrudzonej służby*²⁴, która zawiodła Maryję pod krzyż. W tej sytuacji jawi się jako *Niewiasta* – zapowiedziana przez Stwórcę – która ogląda *Potomstwo* miażdżące głowę *Węża*. Spojrzeniem różnym od biernej obserwacji – charakteryzującej przeciwników Jezusa – kontempluje dokonujące się dzieło, pozostając *Milczącą i Bolesną*. W bólu Syna dokonuje się *od-rodzenie* wielu (por. 1 P 1, 3-4: *na nowo zrodził [...] do dziedzictwa niezniszczalnego i niepokalanego, i niewiędnącego*). W tym absolutnie „nowym rodzeniu” – Syn nie staje się przez nie

²⁰ VC 28.

²¹ TAMŻE.

²² A. LOUF, *Cysterska droga*, tł. M. Sabiniewicz, Wyd. Świętego Bernarda 2000, 178.

²³ A. VON SPEYR, *Służebnica Pańska*, przeł. J. Koźbiał, Warszawa 1998, 146-147.

²⁴ VC 28.

ojcem, tylko „od-radza” wzbudzonych do życia przez Ojca – jest obecna i zaangażowana Matka²⁵ przez swe dziewicze oddanie i miłość. Oblubieńcza czystość osób konsekrowanych wpisuje się w tę logikę *odradzania*, a wyraża w bezzenniści i bezdzietności.

Maryja utwierdza wierzących w przekonaniu, że każde człowiecze „tak” powiedziane Bogu dokonuje w osobie odpowiadającej niepojętych przeobrażeń. Nie każdy pojmuje, że *to, co Bóg uczynił z nas – żywy swój obraz, myśmy popsuli, aż do przekonania, że stworzył nas złotymi [...]. Patrząc na Maryję, na wszystko, czego Bóg w Niej dokonał, możemy choćby częściowo pojąć stan człowieka, zanim powiedział «tak» wężowi, zamiast na podobieństwo Maryi wypowiedzieć całkowite i absolutne «tak» Bogu*²⁶.

Wypowiedziane przez Maryję „tak” zintegrowało całkowicie Jej życie z Bogiem – na doczesność i wieczność, stąd Kościół kontempluje w Niej tę eschatologiczną doskonałość, do której sam zmierza w wierze i nadziei. Jeśli powołanym do konsekracji osobom wyznacza zadanie takiego poddania *Chrystusowi całej egzystencji, które «upodabnia» do Niego*²⁷, to zarazem stawia im przed oczy Maryję, w której to upodobnienie osiągnęło doskonałość. Ona wiernie wypełniła to, co deklarowała (niczym w profesji) słowami: *Jestem służebnicą Pana, niechże Słowo spełni się we mnie...* (por. Łk 1, 38). Zdolna utrzymać *wiernie swoje zjednoczenie ze Słowem*²⁸, stała się wzorem dla składających zobowiązania publiczne i trwałe, że podejmą trud przemienienia swego życia przez wgląd na Jezusa Chrystusa, dla dobra całego Kościoła.

Obchodząc Dzień – obecnie także Rok – Życia Konsekrowanego, Kościół kontempluje to, co dokonało się w Maryi w łączności z inicjatywami Boga podjętymi dla dobra wszystkich ludzi. *Mamy przed oczyma umysłu obraz Matki – Maryi, idącej z Dzieciątkiem Jezus na rękę. Wnosi Go do świątyni, wprowadza w lud, niesie Go na spotkanie ze swoim ludem. Ramiona Matki są niczym «schody», po których Syn Boży zstępuje do nas, schody przybliżania się do nas Boga*²⁹.

²⁵ Por. JAN PAWEŁ II, Encyklika o Błogosławionej Maryi Dziewicy w życiu Kościoła *Redemptoris Mater* (1987), 45.

²⁶ Y. RAGUIN, *Książka o Maryi*, tl. H. Mozer, Warszawa 1999, 22-23.

²⁷ VC 16.

²⁸ RM 18.

²⁹ FRANCISZEK, *Homilia na XIX Światowy Dzień Życia Konsekrowanego* 2 lutego 2015 r., Rzym, Bazylika Św. Piotra; za: <http://www.zyciezakonne.pl/2015-02-02-rzym-homilia-na-xix-swiatowy-dzien-zycia-konsekrowanego-52493/> [15.09.2015]

Te schody uświadamiają nam kierunek wstępujący i zstępujący (por. Rdz 28, 12-15) Objawienia się Boga i Jego obietnic danych wybranym³⁰. Objawiają fakt, że Syn wyszedł od Ojca i przyszedł na świat, by wielu wraz z Synem wyszło ze świata i powróciło do Ojca.

Misja powierzona Synowi przedłuża się w osobach konsekrowanych, jeśli przejawiają dojrzałość w wierze, która wyprowadza je w kierunku Chrystusa. Można zgodzić się ze stanowiskiem, że *dojrzałych chrześcijan jest niewielu, ale tych nielicznych charakteryzuje jedna cecha: są ludźmi ekstatycznymi. Słowo 'ekstacyjny' oznacza cechę osoby, która jest 'na zewnątrz siebie', którą znamionuje zdolność do wyjścia z siebie, z własnego zamkniętego egoizmu po to, aby skoncentrować się na innych. Dojrzałość to chwila, w której człowiek «idzie, sprzedaje wszystko, co posiada, i idzie za Chrystusem»³¹.*

Poświęceniem w tej sytuacji jest nie to, czego się wyzbyli, ale to, co dzień po dniu, w zmiennych okolicznościach, będą gotowi Mu oddawać. W tym sensie Kodeks Prawa Kanonicznego stwierdza, że wskutek ofiarowania się osoby Bogu odtąd *całe jej istnienie staje się ustawiczną częścią Boga w miłości* (kan. 607 §1). Życie (istnienie) osoby nabiera charakteru kultycznego. Człowiek zaś doświadcza wypełnienia się prawa „odnalezienia siebie”³², niezależnie do tego, czy uprzednio był synem marnotrawnym, czy synem pozostającym w domu, lecz pozbawionym miłości i wdzięczności wobec Ojca.

Należy wyraźnie zaznaczyć, że nie chodzi tu o jakieś magiczne potraktowanie samego aktu poświęcenia się (profesji rad ewangelicznych), lecz o to, że dla tych osób odtąd więź z Bogiem *staje się samym istnieniem. Nie chodzi tylko o to, by «sprawy» Boże stawiali zawsze na pierwszym miejscu; chodzi o to, aby nie posiadali innych «spraw» niż Boże*³³.

Istnienie – oparte na normie: *być* czystym, ubogim, posłusznym – zmierza ostatecznie do tego, co stanowi istotę konsekracji, czyli do

³⁰ *Prawdziwa pobożność maryjna przychodzi nie z dołu, lecz z góry [...]. Ponieważ Bóg zgodził się wybrać Ją dla Syna swego i dla nas, my nie musimy Jej wybierać, lecz przyjmując Ją jako naszą Matkę.* L. SUENENS, *Discorso a Zagabria per il VI Congresso mariologico internazionale* (4 VIII 1971), „Ephemerides Mariologicae” 22(1972) 152, za: L. MELOTTI, *Matka żyjących. Zarys mariologii*, tł. T. Siudy, Niepokalanów 1993, 252.

³¹ A. PAOLI, *Ricerca di una spiritualità per l'uomo d'oggi*, Cittadella, Assisi 1984; cyt. za: A. DRAGO, *Dary Ducha Świętego*, tł. Ł. Skuza, WAM, Kraków 1998, 32.

³² *Człowiek, będący na ziemi jedynym stworzeniem, którego Bóg chciał ze względu na nie samo, nie może się w pełni odnaleźć inaczej, jak tylko przez szczery dar z siebie samego.* GS 24.

³³ A. PIGNA, *Wprowadzenie*, w: A.A. BALLESTRERO, *Konsekracja*, tł. E. Dobrzelecka, Kraków 2000, 9.

uświęcenia³⁴. Złożenie profesji rad ewangelicznych rozpoczyna intensywny proces przemienienia osoby, dynamizowany łaską, której człowiek winien zapewnić wewnętrzną drożność, by oddziaływanie było skuteczne. Jak podkreślał bł. Paweł VI, w tym procesie trzeba *bardziej niż wykształcenia intelektualnego czy wychowania woli – prawdziwego wtajemniczenia zmierzającego do chrystianizacji całej istoty człowieka, aż do głębi, w duchu ewangelicznych błogosławieństw*³⁵. To w tym znaczeniu, zachowując wiernie złożone Bogu śluby, osoba konsekrowana wyznaje życiem wiarę w Niego³⁶. Tak też można zinterpretować soborowe twierdzenie, że każdy powołany do ślubowania rad ewangelicznych *usilnie starać się winien o to, aby wytrwał i wzniosł się wyżej w tym powołaniu, do którego Bóg go wezwał, dla przysporzenia świętości Kościołowi, na większą chwałę jednej i niepodzielnej Trójcy, która w Chrystusie i przez Chrystusa jest źródłem i początkiem wszelkiej świętości*³⁷.

Wytrwanie ma ścisły związek z owym „wzniesieniem się wyżej”, które odnosi się do świętości Kościoła i oddania chwały Bogu.

3. Uświęcenie jako cel konsekracji

Od stwierdzenia, że Maryja stanowi wzór „przyjęcia łaski”³⁸, można – utrzymując logikę dotyczącą Jej tajemnicy – przejść do tezy formacyjnej, że *uświęca nas to, co od Boga przyjmujemy i ocalimy w sobie*, na przekór zakusom złego, świata czy własnej słabości, a nie oddolne akty ofiarowania czegoś Bogu.

Maryja, biorąc pod uwagę długi proces samoobjawiania się Boga, pojawia się w tym *najkonkretniejszym* momencie, który przynosi Wcieleń Słowa. Ten unikalny akt Objawienia *wprowadza w historię zbawczy dynamizm uświęcający*³⁹, skutkujący w tych, którzy przyjmując Bożą ofertę zbawienia, poddają się procesowi zainicjowanemu przez Święte-

³⁴ Por. VC 20. 35. Słusznie podkreśla karmelita A. Pigna, że tym, którzy *nadal uważają konsekrację tylko za «poświęcenie się» człowieka, grozi ryzyko, że nigdy nie pojmą «nowości» Soboru* kierującego myśli i wysiłek wszystkich ku powołaniu do świętości. TAMŻE, 7.

³⁵ PAWEŁ VI, Adhortacja *Evangelica testificatio* (29 VI 1971), 36.

³⁶ Por. VC 16: *confessio Trinitatis*. Zob. T. PASZKOWSKA, *Życie konsekrowane – dynamiczny akt wiary i confessio Trinitatis*, „Roczniki Teologii Duchowości” 4(59) (2012) 75-95.

³⁷ LG 47. Zdanie zamykające rozdział VI: *Zakonnicy*.

³⁸ VC 28.

³⁹ D.J. POLICARPO, *Maryja a duchowość chrześcijańska*, tł. L. Balter SAC, w: *Duchowość chrześcijańska* (Communio kolekcja 10), Pallottinum, Poznań 1995, 108.

go. *Proces ten zakłada [...] przemieniające i uświęcające działanie Boga oraz odpowiedź⁴⁰ człowieka. W Maryi cała ta żywotność zbawienia osiągnęła w swoim czasie pełnię i radykalizm już eschatologiczny⁴¹, co uświadamia nam, że dar wybrania przez Boga łączy się z hojnym obdarowaniem, uposażającym osobę w możliwość stania się darem dla Boga. A ponieważ ten dar musi być godny Świętego, powołany potrzebuje formacji na tyle dogłębnej, by przemieniła nie tylko zewnętrzne jego postawy i działania, ale nade wszystko jego stan wnętrza (wewnętrznego człowieka).*

Począwszy od konsekracji chrzcielnej, przez kolejne wydarzenia – powiązane z sakramentami bierzmowania, pokuty i pojednania, Eucharystii – człowiek doświadcza w sobie skutków oddziaływania Ducha Uświęciciela. *On sprawia, że Ewangelia przenika do głębi duszy i [...] równocześnie wszędzie ją rozprzestrzenia. Żłobi On w człowieku coraz to nowe głębie dostrajające go do «głębokości Bożych» i zarazem wyrwa go z samego siebie, rzucając aż na krańce świata⁴². W perspektywie chrześcijańskiej osoba ludzka – to o wiele więcej niż sugeruje psychologia: samoposiadanie czy indywidualność⁴³. Osobowy byt jest pobudzany Boskim powołaniem i wezwaniem jednostki do odegrania swojej wiecznej roli w nieodwracalnym biegu czasu...⁴⁴.*

Możliwość przyjęcia takiej prawdy o człowieku daje wiara – tylko ona – gdyż *rozjaśnia [łac. clarescit] wszystko nowym światłem i ujawnia Boży zamysł odnośnie do pełnego powołania człowieka⁴⁵. Dopiero przybliżony się do Chrystusa, w Jego bliskości, człowiek może doświadczyć (poznanie intelektualne nie wystarczy), że jego własna tajemnica „nabiera blasku”⁴⁶ z tej Światłości. W sposób najintensywniejszy i niepodważalny objawia się to w Maryi. W Niej wszystko jest zintegrowane, promienne blaskiem całej prawdy o człowieku, Jej nieskończenie prostej, gdyż nieskończenie bogatej i pełnej głębi duszy⁴⁷.*

Taka osobowo urzeczywistniona prostota pozwala na kontemplację życia i postaci Maryi w różnych perspektywach *via veritas* (prawda Jej

⁴⁰ TAMŻE.

⁴¹ TAMŻE, 109.

⁴² H. DE LUBAC, *Katolicyzm. Społeczne aspekty dogmatu*, tł. M. Stokowska, Kraków 1988, 290.

⁴³ Por. T. PASZKOWSKA, *Życie konsekrowane – dynamiczny akt wiary i confessio Trinitatis...*, 90.

⁴⁴ H. DE LUBAC, *Katolicyzm...*, 285.

⁴⁵ GS 11.

⁴⁶ Por. TAMŻE, 22: *Reapse nonnisi in mysterio Verbi Incarnati mysterium hominis vere clarescit.*

⁴⁷ A. VON SPEYR, *Slużebnica Pańska*, przeł. J. Koźbiał, Warszawa 1998, 20.

tożsamości i powołania), *via amoris* (Jej wierne oddanie), *via pulchritudinis* (pełnia świętości i Jej udział w chwale).

Osoba konsekrowana, jeśli podejmuje starania, by *odtworzyć w sobie [...] formę życia, jaką obrał sobie Syn Boży przyszedłszy na świat*⁴⁸, tym samym odpowiada na dar łaski i własnym życiem wyznaje Boga wobec świata (*confessio Trinitatis*). Praktykując wiernie dziewictwo, *przyjmuje do swego serca dziewiczą miłość Chrystusa i wyznaje Go; naśladowując Jego ubóstwo, wyznaje Syna, który wszystko otrzymuje od Ojca i z miłością wszystko Mu oddaje; wyrzekając się własnej wolności, a przez to włączając się w tajemnicę Jego synowskiego posłuszeństwa, wyznaje Chrystusa jako nieskończenie umiłowanego i miłującego, jako Tego, który ma upodobanie jedynie w woli Ojca*⁴⁹.

Taki porządek (logika) rozumowania zdecydowanie eksponuje priorytet „przyjmowania” od Boga tego, co uświęca człowieka i służy pociąganiu ku Niemu innych. Wszystko, co człowiek miałby Bogu „dać”, pozostaje zawsze jedynie odpowiedzią, reakcją, współuczestnictwem w dziele, które rozpoczął Najwyższy.

Maryja bardzo wyraźnie obrazuje, że odkąd *przyjęte Słowo znalazło w Niej zamieszkanie, cała istota Maryi, wszystkie Jej uciszone zmysły zwracają się ku Niemu; dla Niej istnieje tylko jedna rzeczywistość – Bóg w Niej*⁵⁰. W tym sensie mówi św. Ireneusz, że *będąc posłuszną, stała się przyczyną zbawienia zarówno dla siebie, jak i dla całego rodzaju ludzkiego*⁵¹. Gdyby dołączyć tu myśl św. Grzegorza z Nazjanzu, że człowiek otwarty na słowo jest *Bożym narzędziem, narzędziem rozumnym, logikon, które doskonały mistrz, Duch Święty nastraja i nim się posługuje*⁵², łatwiej pojmimy sens tego, co się nazywa *przebóstwieniem* człowieka⁵³. W Maryi jako pierwszej objawia się fakt wzajemnego przenikania Boga

⁴⁸ VC 16.

⁴⁹ TAMŻE.

⁵⁰ M.E. GRIALOU, *Maryja Matka wszystkich*, przeł. J.A. Żelechowska, Kraków 1994, 12.

⁵¹ IRENEUSZ, *Adversus heresaes* III, 22, 4 PG 7, 959, cyt. za: LG 56.

⁵² GRZEGORZ Z NAZJANZU, *Orationes* 12,1, PG 35, 844A., za: T. ŚPIDLIK, I. GARGANO, *Duchowość Ojców greckich i wschodnich*, tł. J. Dembska, Kraków 1997, 13.

⁵³ Do słownictwa chrześcijańskiego pojęcie *przebóstwienie* wprowadził Klemens Aleksandryjski. Chociaż przyjmowano je z początku podejrzliwie, to jednak zostało zaakceptowane, gdyż łatwo było z jego pomocą wytłumaczyć sytuację chrześcijan zbawionych w Chrystusie: *Słowo Boże stało się człowiekiem, ażebyś ty mógł zrozumieć, że człowiek może stać się Bogiem*. KLEMENS ALEKSANDRYJSKI, *Protrepticos* 1,8 – por. T. ŚPIDLIK, I. GARGANO, *Duchowość Ojców greckich i wschodnich*..., 44.

i człowieka, później ujawnia się to w świętych i w każdym włączonym do Kościoła, by odsłaniać światu oblicze Boga⁵⁴.

W Niepokalanej uwidacznia się Chrystus najwyraźniej, więc nazywamy Ją *Najświętszą*. Według słów Dantego, jest Ona *obliczem, które do Chrystusa najbardziej się upodabnia*⁵⁵. Bliskość duchowa Tej, która jest *najznakomitszym i całkiem szczególnym członkiem Kościoła*⁵⁶, intensyfikuje życie duchowe wiernego, ucząc, że *cała ekonomia Odkupienia realizuje się poprzez [...] wrażliwość na ukryte działanie Ducha Świętego, który jest bezpośrednim sprawcą wszelkiej świętości*⁵⁷.

Święta Klara z Asyżu dobrze uchwyciła ten paradoks, który przyniosło Nowe Przymierze, stwierdzając, że Boga – którego niebiosa nie mogą ogarnąć (por. 3 Krl 8, 27) – Maryja *zawarła [...] w małym klasztorze swojego świętego Iona i nosiła Go w swoim dziewiczym wnętrzu*⁵⁸. Myśl tę dopełnia prawda, iż liturgia Kościoła udostępnia tę możliwość każdemu wiernemu. *Liturgia chrześcijańska jest w swej istocie epifanią, tzn. objawieniem, obecnością, darem i łącznością Królestwa objawionego przez Chrystusa i zrealizowanego w Duchu Świętym [...] Chrystus ofiarował nam nowe życie, a nie nową religię. Stworzył nam możliwość zbliżenia się do Jego stołu, określając tę możliwość, to życie, to wyniesienie i łączność jako Kościół [...] Leiturgia Kościoła jest z natury swej eschatologiczna*⁵⁹.

Osoby konsekrowane łatwo odnajdą tu związek logiczny pomiędzy przeistoczeniem eucharystycznym a własną powinnością „życia przemienionego”, gdyż oba misteria służą dziełu jednania Boga z ludźmi⁶⁰.

⁵⁴ W *Prośbach* na Uroczystość Wszystkich Świętych (*Nieszpory*) znajduje się wezwanie: *Ty przez świętość ludzi objawiasz nam swoje oblicze i swoją naukę, daj, aby wierni, czcząc Świętych, coraz bardziej zbliżali się do Ciebie*, zob. *Liturgia godzin*, wyd. skrócone, Pallottinum, Poznań 1991, 1534.

⁵⁵ *Boska komedia, Raj*, r. XXVII, za: L. MELOTTI, *Matka żyjących. Zarys mariologii*, przeł. T. Siudy, Niepokalanów 1993, 97. Z drugiej zaś strony, co zauważa Ortensio da Spinetoli: *Człowieczeństwo Jezusa, pełne i doskonale samo w sobie, przyjęło cechy, właściwości somatyczne, a jeszcze bardziej piętno fizyczno-psychiczne Matki. Również w swoim duchu, poza swoją stroną fizyczną, Jezus upodabnia się do Maryi. La Madonna della Lumen gentium*, Edizioni Paoline, Roma 1968, 42; cyt. za: L. MELOTTI, *Matka żyjących...*, 97.

⁵⁶ LG 53.

⁵⁷ JAN PAWEŁ II, *Adhortacja Redemptionis donum* o konsekracji zakonnej w świetle tajemnicy Odkupienia (25 III 1984), 10.

⁵⁸ *Trzeci list do św. Agnieszki* 3, w: *Antologia mistyków franciszkańskich*, t. 1, oprac. S. Kafel, Warszawa 1985, 113.

⁵⁹ T. ŠPIDLIK, I. GARGANO, *Duchowość Ojców greckich i wschodnich...*, 154.

⁶⁰ VC 20: *Pierwszym zadaniem życia konsekrowanego jest ukazywanie wielkich dzieł, jakich Bóg dokonuje w ułomnej ludzkiej naturze osób powołanych. Bardziej niż słowami, osoby konsekrowane dają świadectwo o tych wielkich dziełach wymownym*

Ewangelizacja nie polega na niesieniu światu nowej doktryny, ale Chrystusa w sobie i na przemienianiu wszystkiego w Nim, stąd osoba konsekrowana powinna być coraz bardziej *uchrystusowiona, napełniona Chrystusem*⁶¹, pokornie przyjmująca postawę Maryi⁶². Jak Syna Ojciec *uświęcił i posłał na świat* (por. J 10, 36), tak osoby powołane i poświęcone potrzebują uświęcenia, by mogły pełnić skutecznie swą misję w Kościele i świecie. Osoby Boskie i cały Kościół wspomagają ich wysiłki zmierzające do uświęcenia i strzegą (przez modlitwę, klauzurę, normy kanoniczne) świętości ich życia. Święty Bonawentura podkreślał rolę Maryi w tym względzie, pisząc, że *Ona nie tylko sama utrzymuje się w pełni świętości, lecz zachowuje świętych w pełni ich życia wewnętrznego, by snadź nie zmniejszała się ich świętość. Ona zapobiega, by nie rozpraszały się ich cnoty, by nie obniżały się ich zasługi, by łaski ich nie ginęły, by im szatani nie szkodzili; Ona sprawia, że kiedy grzeszą, Pan ich zaraz nie karze*⁶³.

Dobrze jest u Niej *in-formować się*, czym jest świętość i jak ją pojąć, by skutecznie *formować się* na wzór Syna, który jest Jednorodznym Ojca i Jej. Kościół zawsze postrzegał profesję rad ewangelicznych jako *uprzywilejowaną drogę do świętości*⁶⁴. W świetle pouczeń Soboru Watykańskiego II łatwiej pojmujemy, że powołanie do świętości nie jest zwykłym nakazem moralnym, jest *niezbywalnym wymogiem tajemnicy Kościoła. Albowiem Kościół jest wybraną winnicą, dzięki której pędy żyją i wzrastają karmione świętą i uświęcającą limfą samego Chrystusa; jest mistycznym ciałem, a jego członki mają udział w świętości Głowy*,

językiem życia przemienionego, zdolnego zadziwić świat. Na zdumienie ludzi odpowiadają głoszeniem cudów łaski, jakich Bóg dokonuje w tych, których miłuje. Jeżeli osoba konsekrowana pozwala się prowadzić Duchowi ku szczytom doskonałości, może wolać do Boga: «Oglądam piękno Twej łaski, podziwiam jej blask, a jej światłość odbija się we mnie; zachwycom się jej niewypowiedzianym splendorem; zdumiewam się niezmiernie, myśląc o sobie; widzę, kim byłem i kim się stałem. O cudzie! Oto stoję pełen szacunku dla siebie samego, czci i bojaźni, jakby przed Tobą samym; tak onieśmielony, że nie wiem nawet, co czynić, gdzie usiąść, dokąd się udać, gdzie pozwolić spocząć członkom tego ciała, które należy do Ciebie, do jakich użyć je czynów i dzieł, bo przecież są Boskie» Tak więc życie konsekrowane staje się jednym z widzialnych śladów, które Trójca Święta pozostawia w historii, aby wzbudzić w ludziach zachwyt pięknem Boga i tęsknotę za Nim.

⁶¹ Por. A.J. NOWAK, *Bogarodzica wzorem życia konsekrowanego*, „Życie Konsekrowane” 2(26)(2000) 44.

⁶² TAMŻE, 45: *Trzeba być bardzo krytycznym wobec tych, którzy próbują pomniejszać kult Bogarodzicy.*

⁶³ *Speculum B.M.V.*, cyt. za: L.M. GRIGNION DE MONTFORT, *Tajemnica Maryi*, t. s. Maria Józefa od Wcielenia, Poznań 1982, 59, przyp. 16.

⁶⁴ VC 35.

którą jest Chrystus; jest umiłowaną Oblubienicą Jezusa, za którą On wydał samego siebie, aby ją uświęcić (por. Ef 5, 2n)⁶⁵.

Odczytanie na nowo Kościoła jako «tajemnicy»... musiało doprowadzić także do ponownego odkrycia jego «świętości», pojmowanej w podstawowym znaczeniu jako przynależność do Tego, który jest w najgłębszym sensie Święty, «po trzykroć Święty» (por. Iz 6, 3)⁶⁶.

O tę jedność człowieka z Bogiem – zainicjowaną na chrzcie, wypełnioną łaską – należy wytrwale toczyć duchowy bój, by „synostwa Bożego” nie utracić, ale w nim dojrzeć do pełni. Maryja sama jedna jest już pełnią Kościoła [...] Jest radością Boga, który przez Nią wlał całe człowieczeństwo we Wcielone Słowo, założył nową świątynię w sercu Trójcy, gdzie chwala i dziękczynienie nigdy nie ustają⁶⁷. Kościół jako całość nie ma jednak „kondycji” Maryi, gdyż skupia w sobie grzeszników⁶⁸. Prowadząc ich i wychowując, podąża za Tą, która stale „przoduje”⁶⁹ w wierze i ubogacona blaskami szczególnej świętości, przyświeca nam⁷⁰. Każdy, kto – prócz konsekracji chrzcielnej⁷¹ – podjął zobowiązania płynące z profesji rad ewangelicznych, potrzebuje zarówno wzorca, jak też pomocy Maryi, by mógł progresywnie pojmować i praktykować to, co służy uświęceniu własnemu i wszystkich, których miłuje Ojciec.

Niniejsza refleksja ujmuje tajemnicę konsekracji Maryi jako wzorcą dla osób konsekrowanych włączonych przez profesję rad ewangelicznych do różnych charyzmatów. Sytuuje tajemnicę konsekracji życia wewnątrz Kościoła, odnosząc ją do tych chrześcijan, którzy zostali przywołani nowym wezwaniem do nowej misji. Rozpatruje istotę konsekracji osoby (życia) w trzech aspektach: począwszy od powołania (wybrania), poprzez poświęcenie (trwałą decyzję oddania życia Bogu), do uświęcenia (przemienienia) życia w takim stopniu, aby według wymogów soborowych⁷² „przysparzało” świętości Kościołowi i niesło chwałę Bogu.

⁶⁵ JAN PAWEŁ II, Adhortacja apostolska *Christifideles laici* (30 XII 1988), 16.

⁶⁶ TENŻE, List apostolski *Novo millennio ineunte* (6 I 2001), 30.

⁶⁷ A. LOUF, *Cysterska droga...*, 182.

⁶⁸ Por. LG 8.

⁶⁹ RM 49.

⁷⁰ Por. LG 56.

⁷¹ VC 30: *Chrzest sam w sobie nie wiąże się z powołaniem do celibatu lub do dziewictwa, do rezygnacji z posiadania dóbr i do posłuszeństwa przelożonemu w specyficznej formie rad ewangelicznych.*

⁷² Por. LG 47.

Casus konsekracji Maryi eksponuje tę istotną prawdę, że *powołanie*, jak też *uświęcenie* – są przede wszystkim aktywnością Osób Bożych skierowaną do człowieka. Odpowiedź ludzka przybiera postać gotowości „oddania się” (powierzenia) Bogu w całym zakresie życia (teraźniejszości i przyszłości). Ludzkie poświęcenie nabiera pełnego sensu i splendoru dopiero poprzez zintegrowanie z poświęceniem, które jest doświadczaniem własnym Syna Bożego (por. J 10, 36). Spośród osób ludzkich Maryja prezentuje najściślejsze zjednoczenie z Ofiarą Syna, a także najwyższą świętość (pełnię łaski), udzieloną Jej w związku z tą więzią, jaka łączy Ją z Jezusem Chrystusem. Tym samym ukierunkowuje Ona osoby konsekrowane wprost na Syna, by pojmowały, że Bóg nie oczekuje od człowieka „darów i ofiar” z czegoś, lecz „daru i ofiary żywej”, składanej w zwyczajnych okolicznościach życia. Uświęca się ten, kto przyjmuje Pana przychodzącego drogą konsekracji eucharystycznej i Jego mocą zmienia oblicze ziemi, zaspokajając zwykłe potrzeby bliźnich (na krańcach świata czy w obrębie małego klasztoru). *Eucharystia została nam dana, ażeby całe nasze życie, podobnie jak życie Maryi, było jednym «Magnificat»*⁷³. W osobistym *Jej fiat i Magnificat* [...] *życie zakonne odnajduje pełnię wyrzeczenia i pełnię uniesienia radości, jaką niesie dokonane przez Boga dzieło konsekracji*⁷⁴.

Święci, którzy na drodze konsekracji doskonalili swoje życie, dostrzegali, że Maryja jest bardzo pomocna na każdym etapie rozwoju duchowego. Święta Teresa od Jezusa, której Rok Jubileuszowy 500-lecia urodzin właśnie zamknięto, w swej *Twierdzy wewnętrznej* podkreśliła, że Maryja: zawsze wstawia się za grzesznikami uciekającymi się do Niej⁷⁵; jest przykładem cnót, więc pamięć na Jej zasługi i dobroć wspiera człowieka, gdy podejmuje ostateczne nawrócenie⁷⁶; jako Oblubienica (por. *Pieśń nad pieśniami*) uczy wierności doskonałej i komunii z Tym, z którym współcierpiała⁷⁷.

Prof. dr hab. Teresa Paszkowska SNMPN
Katedra Duchowości Systematycznej i Praktycznej KUL

skrytka poczt. 216
20-950 Lublin 1

e-mail: patewoj@adres.pl

⁷³ JAN PAWEŁ II, Encyklika *Ecclesia de Eucharystia vivit*, 58.

⁷⁴ Instrukcja *Essential elements...*, 53.

⁷⁵ Por. TERESA OD JEZUSA, *Twierdza wewnętrzna* I, 2, 12.

⁷⁶ Por. TAMŻE, III, 1, 3.

⁷⁷ Por. TAMŻE, VII, 4, 5.

Bibliografia

- Antologia mistyków franciszkańskich*, t. 1, oprac. S. Kafel, Warszawa 1985.
- Benedykt XVI, Posynodalna adhortacja apostołska *Sacramentum caritatis* o Eucharystii, źródle i szczycie życia i misji Kościoła (22 II 2007).
- Benedykt XVI, *Mariologia od Soboru Watykańskiego II. Recepcja, bilans i perspektywy*; Castel Gandolfo, 8 września 2012 roku, http://ptm.rel.pl/index.php?option=com_content&view=article&cid=126:ojciec-swiety-benedykt-xvi-do-mariologow&catid=17&Itemid=108 [odczyt 31 X 2015].
- Benedykt XVI, *Milcząca siła, która zwycięża hulaśliwe moce* (Audycja generalna, 19 XII 2012), „L'Osservatore Romano” 34(2013) nr 2, 42-44.
- Drago A., *Dary Ducha Świętego*, tł. Ł. Skuza, WAM, Kraków 1998.
- Franciszek, *Homilia na XIX Światowy Dzień Życia Konsekwowanego* 2 lutego 2015 r., Rzym, Bazylika Św. Piotra; za: <http://www.zyciezakonne.pl/2015-02-02-rzym-homilia-na-xix-swiatowy-dzien-zycia-konsekwowanego-52493/> [15.09.2015]
- Gambari E., *Życie zakonne po Soborze Watykańskim II*, przeł. J.E. Bielecki, Kraków 1998.
- Grialou M.E., *Maryja Matka wszystkich*, przeł. J.A. Żelechowska, Kraków 1994.
- Jan Paweł II, Adhortacja *Redemptionis donum* o konsekracji zakonnej w świetle tajemnicy Odkupienia (25 III 1984).
- Jan Paweł II, Encyklika o Błogosławionej Maryi Dziewicy w życiu Kościoła *Redemptoris Mater* (1987).
- Jan Paweł II, Adhortacja apostołska *Christifideles laici* (30 XII 1988).
- Jan Paweł II, List apostołski *Tertio millennio adveniente* (10 XI 1994).
- Jan Paweł II, Adhortacja apostołska *Vita Consecrata* (25 III 1996).
- Jan Paweł II, Encyklika *Ecclesia de Eucharystia vivit* (17 IV 2003).
- Kongregacja Zakonów i Instytutów Świeckich, Instrukcja *Essential elements in the Church's teaching on Religious Life as applied to Institutes dedicated to works of the apostolate* (31 V 1983).
- Kongregacja Instytutów Życia Konsekwowanego i Stowarzyszeń Życia Apostolskiego, Instrukcja *Rozpocząć na nowo od Chrystusa* (19 V 2002).
- Liturgia godzin*, wyd. skrócone, Pallottinum, Poznań 1991, 1534.
- Louf A., *Cysterska droga*, tł. M. Sabiniewicz, Wyd. Świętego Bernarda 2000.
- Lubac de H., *Katolicyzm. Społeczne aspekty dogmatu*, tł. M. Stokowska, Kraków 1988.
- Melotti L., *Matka żyjących. Zarys mariologii*, tł. T. Siudy, Niepokalanów 1993.
- Montfort De L.M., *Tajemnica Maryi*, tł. s. Maria Józefa od Wcielenia, Poznań 1982.
- Nowak A.J., *Bogarodzica wzorem życia konsekrowanego*, „Życie Konsekwowane” 2(26)(2000).
- Paoli A., *Ricerca di una spiritualità per l'uomo d'oggi*, Cittadella, Assisi 1984.
- Paszowska T., *Misterium konsekracji osób w perspektywie duchowości Soboru Watykańskiego II*, Wydawnictwo KUL, Lublin 2005.
- Paszowska T., *Antropologiczne aspekty duchowości maryjnej*, „Salvatoris Mater” 12(2010) nr 1-2, 105-121.
- Paszowska T., *Życie konsekrowane – dynamiczny akt wiary i confessio Trinitatis*, „Roczniki Teologii Duchowości” 4(59) (2012).

- Paweł VI, Adhortacja *Evangelica testificatio* (29 VI 1971).
- Pigna A., *Wprowadzenie*, w: A.A. Ballestrero, *Konsekracja*, tł. E. Dobrzelecka, Kraków 2000.
- Policarpo D.J., *Maryja a duchowość chrześcijańska*, tł. L. Balter SAC, w: *Duchowość chrześcijańska* (Communio kolekcja 10), Pallottinum, Poznań 1995.
- Raguin Y., *Książka o Maryi*, tł. H. Mozer, Warszawa 1999.
- Speyr von A., *Służebnica Pańska*, przeł. J. Koźbiał, Warszawa 1998.
- Spinetoli da O., *La Madonna della Lumen gentium*, Edizioni Paoline, Roma 1968.
- Špidlik T., Gargano I., *Duchowość Ojców greckich i wschodnich*, tł. J. Dembska, Kraków 1997.
- Urs von Balthasar H., *Życie oddane Bogu. Sens życia według rad ewangelicznych w dzisiejszych czasach*, „Znak” 219(1972).

Mary, the first Consecrated Person

(Summary)

Mary is the most perfect model of the consecrated life. All aspects of the Gospel and the charism of the consecrated life in chastity, poverty and obedience have found their realization in her.

The author reflects on the presence of Mary in the mystery of consecration and discusses the three stages of the consecrated person's life: calling (choice), offering oneself to God (a lasting decision to dedicate one's life to God) and sanctification (transformation) of one's life.

Mary's example shows that the vocation and sanctification are primarily God's action in regard to man. Man's answer is the willingness to dedicate himself to God for the entirety of his lifetime (present and future). Human dedication has its full meaning only when it is united with the sacrifice of the Son of God. Mary — closely united with Jesus — gives us an example of this attitude.

Keywords: Marian spirituality, consecrated life, religious consecration, vocation, imitation of Mary.

Słowa kluczowe: duchowość maryjna, życie konsekrowane, konsekracja zakonna, powołanie, naśladowanie Maryi.